

A CIRKUSZ LOVAGJA

REGÉNY

**IRTA
PÉCZELY JÓZSEF**

A VILÁGVÁROSI REGÉNYEK KIADÓVÁLLALATA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2016
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5557-64-4 (online)
MEK-15601

I.

Zoli, meg Ali egy kondícióban dolgoztak. Egy kenyeret ettek. Artisták voltak. Kemény, edzett gyerekek. Kisportolt férfiak.

Nagy Zoltán. Stüssz Alfréd.

Úgy festettek első szemvetésre, mint ikrek. Egyiket a másiktól alig-alig lehetett megkülönböztetni. Ugyanaz a termet, arc, tartás, mozgás. Meg a hangjuk is...

Az ügyességben is vetekedtek. Nyujtón, kötélén, a földön. De a levegőben is egyek voltak. A bűvészetben. A zsonglörködésben is. Mutatványaikkal valósággal elkápráztatták a közönséget. Órák, gyűrűk, pénz, ékszerek eltüntetése, elővarázsolása játék volt nekik.

Zolinak játék, de Alinak már mesterség is! Napközben Ali el-eljárogatott a népesebb utcákba, fölkereste a csoportosabb helyeket s ott operált. Hol egy értékesebb órát, ékszert, hol meg egy tömöttebb pénztárcát... Ami után aztán sokkal rangosabban élt, mint az alteregója, Zoli.

Ennek az uraskodásának a gyökerét ismerte a cirkusz egész személyzete. Az igazgató is. Sőt a leánya, az Emi is, akinek mindketten csapták a szelet. Zoli is, Ali is.

Emi aranyos teremtmény volt. Szép, kedves, bájos. Amikor a cirkusz legmagasán egyik trapézzal a másikra repült, mint egy tarka lepke, a közönség visszafojtott lélekzettel figyelte az istenkisértést... Az apja is. De az alteregók is!

Ali rég otthagya volna már a cirkuszt, de a kis Emi odakötötte. Nem bírta tőle elszakadni. Pedig tudta, hogy kinn, a nagyvilágban aratás vár rá. Egyszerre vagyont lehet szerezni a tudományával, ügyességével. Egy-egy nagyobb próbaútra ki is rándult volna, de féltékenykedett Zolira...

Mert a lány mindkettőjükhöz egyformán kedves volt. De Zolihoz valahogy mégis jobban húzott. Érezte ezt Ali s ezért maradt hónapról hónapra... egészen addig, amíg egyszer csak kiesett a nyeregből...

Az meg úgy történt, hogy Zoli a játékával szerzett pénzen lassanként lerakta a Műegyetemen az összes vizsgáit s a gépészmérnöki diplomával a kezében, mint kérő jelentkezett az igazgató úrnál, akinek Zoli már amúgyis tetszett. Láta, hogy szolid ember, szorgalmas, ügyes. A diploma meg egyszerre nagyra növelte előtte.

- Én csak örülni tudnék, fiam... - mondta az igazgató meglepetten, - de ebbe a döntő szót nem én mondom ki... Minden a kislányomtól függ...

Megkérdezték hát az Emit...

Az meg sírt is, nevetett is örömeiben, nagy-nagy boldogságában...

Nem így Ali! Ő becsapottnak érezte magát. Megvertnek, megrúgdaltnak...

Irgalmatlan keserűség nyomakodott rá. Halántékán az erek kidagadtak. Tépett, tört, zúzott mindent. Ököllel verte a mellét s úgy üvöltötte:

- Megrabolt a gazember!

S eszeveszettségében beleharapott a saját karjába...

Később, hogy kissé magához tért, azt kezdte latolgatni, hogy mivel különb önálló Zoli? Hogy diplomája van? Hát mit ad a diploma?... Száraz kenyeret. Egyebet semmit. Az ő kezében meg vagyon van. Akkor vagyon, amekkorát csak akar. Főúri élet. Pompa. Fényűzés. Kényelem.

Drágaságok. Annyi pénz, hogy azt sohase kell számlálni... Ő rárakta volna Emire a világ legdrágább ékszereit... S mit adhat a mérnök úr? Havonta háromszáz, négyszáz pengőt. Azt is csak az esetben, ha állást kap. Hisz annál ő most is többet elsőr dohányra, italra, mulatságra...

Meg is mondta Eminek, de az apjának is:

- Bolondok vagytok! Én a csillagokat is lehoztam volna Emi lábaihoz...

De azok elhessegették.

Pár nap múlva egy alkalommal erőszakoskodni kezdett Emivel.

Négyszemközt voltak Emi szobájában.

- Az enyémnek kell lenned! - kapta el Emi két karját Ali s magához húzta. - Nem adlak oda annak a bitangnak. Érted?...

Emi, hogy nem bírta kifejteni magát Ali karjai alól, sikoltozni kezdett:

- Segítség!

A sikoltozásra az igazgató nyitotta rájuk az ajtót.

- Mi ez?...

Ali eleresztette Emit s aztán lebírta magát. Hebegve mentegetődzött:

- Tréfa volt...

De ezt megcáfolta zavaros tekintete, kitüzesedett két szeme s a szája szegletébe kiülő mámoros vágy...

Egy-két pillanatig szótlánul lihegett s aztán két kezét mellére szorítva mondta:

- Szeretem... Azt akarom... Azt kérem... hogy enyém legyen!

Az igazgató éktelen haragra lobbant. Az ajtóra mutatott:

- Takaroggy!

Ali összezsikorította a fogait. Láta, hogy minden szó hiábavaló. Elvesztette a csatát.

- Jól van! Megyek! - sziszegte. - De előbb még egyet s mást itt elintézek!

S bevágta maga után az ajtót...

Azon nyomban nyitott is be Zoli szobájába:

- Számolni jöttem! - kiáltott rá vérbeforgó szemmel.

Zoli tudta, hogy mi forr társában, ezért békülékenyen válaszolt:

- Nem bánom. Számoljunk. De úgy, mint testvérek... Hisz közel két esztendeig majd-majd azok voltunk!

Ali közbevágott:

- Ellenségek!

- Te lehet, hogy az voltál, de én nem!

Ali alig-alig tudta magát tartóztatni. Szinte már reszketett az elfojtott dühtől s úgy hörögte ellenfelei arcába:

- Gazember vagy! Az is voltál mindig! Megraboltál! Megloptál!...

Zoli összehúzott szemmel sokatmondóan tagolta:

- Én nem loptam az életben soha!

A nyomkodva ejtegetett szavaknak olyan kemény éle volt, hogy abba Ali belevörösödött. Fogai összecsikorogtak. Jobb karja, mint a villanás, fölemelkedett, s öklével belevágott Zoli arcába...

A másik pillanatban már mindketten a padlón henteregtek.

Az asztal fölborult, a székek vágódtak jobbra, balra. Szőnyeg repedt, padló recsegett...

Két egyforma erős, egyformán ügyes emberállat tépte, marcangolta egymást.

Zoli eleinte jobbadán csak védekezett, ki-kitért az ütések elől. Ellenfelét ellökte magától... Egyszer-egyszer rá is kiáltott:

- Ali!...

De az ütött, vágott ész nélkül, mint aki már se hall, se lát.

A cirkusz egész személyzete összecsődült a nagy robajra.

- Mi van itt? - kiáltotta a bohóc. - Cirkusz?

Egyik, valamelyik munkás az ajtót kinyitotta. De belépni senki se mert.

Zoli egy alkalmas pillanatban elkapta Ali jobbkarját s nagy erővel hátra csavarta, odanyomta arccal a falhoz. Akkor a balkarját is hátrahúzza, együtt emelte mindkettőt a nyaka felé addig, amíg a vállai ropogtak...

- Eressz el!... Bitang! - hörögte Ali, az óriási fájdalomtól szinte félájultan...

- Majd odakinn!

S azzal maga előtt tolva, az ajtón keresztül kilökte...

Ali elvágódott a cirkusz porondján...

Két karját nem használhatta támasztéknak, mert azokat nem érezte...

Esetlenül, meg-meginogva tápázkodott föl s lesúnyt fejjel tántorgott ki az utcára...

A személyzet megéljenezte, megtapsolta Zolit. Őt szerették. Alit meg gyűlölték, hencegő, pöffeszkedő modoráért. Mindenki örült hát, hogy ilyen csúfos vereséget szenvedett.

A kitaszított visszafordult a tapsra. Nem szólt, de oly nagy gyűlölet lobogott a szemeiből, hogy egyeseknek a mosolya hirtelen ijedt vonásokká torzult az arcukon...

Emi nem látta a küzdelmet. Az apja nem eresztette ki. De amikor meghallotta, hogy mi történt, boldogan bújt Zoli karjai alá...

II.

Ali híres ember lett. Ország-világ emlegette, mint nemzetközi betörőt, szélhámost. S ez tetszett neki. Több. Büszke volt rá! Időnként úgy változtatgatta az országokat, mint más ember a fehéreneműjét. Hol Bécsben, hol Párizsban, Rómában, Berlinben tanyázott, hol meg a legnevesebb, a leglátogatottabb fürdőhelyeken. Persze álnevek alatt. De csak addig urizált egy-egy helyen, amíg egy jó fogást csinált. Akkor a zsákmánnyal tovább állt. A rendőrség meg tűvé tett utána mindent. Körözték. Fényképét leadták minden lapba...

Csak hogy Alinak is volt esze! Változtatta az arcát, haja színét, beszédmodorát, nevét, rangját. Annyi hiteles okmánya volt, hogy azokkal fölszerelhetett volna egy kisebb armádiát...

Telt neki minden jóra, minden rosszra. «Munkája» után úgy élt, mint egy dúsgazdag gróf, mint egy iparmágnás. S mégse volt boldog. A cirkuszból való szomorú távozás, a kilökés ott rágódott a máján... Azért még tartozott. Az még a rováson volt. Azért még fizetni akart. Emiért is, meg a megszégyenítésért is...

Tudta, hogy Zoli kilépett a cirkuszból. Állást kapott egy nagy gyárban. Jó fizetéssel, nagy munkakörrel. Az esküvőt is megtartották. S boldogan éltek...

Hát ebbe a boldog életbe akart ő csóvát dugni...

Bécsben kirabolta az «Osztrák Iparbankot». Félmillió sillinget elemelt s nyomban Budapestre tette át a székhelyét azzal, hogy itt meghúzza magát.

Úgy számította, hogy itt fölkeresi Emit. Beszél vele. Először majd szép szóval próbálkozik. Megcsillogtatja előtte a gondtalan élet szédítő fényeit. Az asszonyok könnyen hajlanak a színesen vibráló tarkaságok felé. A velük született kíváncsiság is noszogatja őket. Ő így tudta... Aztán a szomorúság is hat rájuk. A szánom-bánom. Megpróbálkozik. S ha nem hajolna?... (Mert egyik makacsabb, mint a másik!) Akkor megkínazza úgy, hogy megemlegetik. Az asszony is, meg Zoli is.

Már az első nap munkába állt. Egy-kettőre kiszimatolta a lakásukat, a szokásaikat. Valóságos árnyékként szegődött Zoli nyomába s így megtudta, hogy másnap reggel tízezer fonttal Ankarába utazik valami nagyobb vállalat finanszírozása végett. Tehát itt az alkalom! Fizethet!

Tervet, tervre halmozott. Számításba vett minden eshetőséget. Vagy a vonaton, vagy az állomáson megkönnyíti. De lehet, hogy még az elindulása előtt, amikor már a pénz is nála lesz. Ellopja. S akkor egyszerre tönkre teszi. S vele együtt azt a gőgös, szép asszonyt. Emit is. Szenvedni fognak. Kétségbe esnek...

Előre örült a sikernek... Szinte maga előtt látta a mérnök urat, amint ijedten kapkod fűhöz, fához.

Keresi a rábízott pénzt, amelyhez mindene hozzá van kötve. Állása, becsülete. Egész jövője. De az asszony jóléte, gondtalan élete, öröme, kedve, nevetése is. S azt most mind elrabolhatja a pénzzel együtt!

III.

Vastag, ködös volt a levegő. Az eső szitálva hintette az apró vízcseppeket az útestre, a járókelők ruháira...

Az emberek felgyűrt kabátgallérral, esernyők alatt igyekeztek a dolgaik után. Műhelyekbe, hivatalokba...

Nagy Zoltán, a «Duna Gépgyár» főmérnöke hosszú léptekkel rótt az aszfaltot. Sietett.

Mindjárt hét óra! - lüktetett a fejében. - Talán a vezérigazgató már benn is van. Várja.

Úgy beszéltek meg előző este, hogy reggel hét órakor kaphatja meg a pénzt s az utolsó utasításokat. Aztán a nyolcórai expresszel indul Törökországba... A kapuban posztoló portástól kérdezte:

- Benn van a méltóságos?...

A portás bólintott:

- Alig egy perce érkezett. Várja a főmérnök urat!

Abban a pillanatban egy taxi állt meg a kapu előtt s abból egy föltúrt gallérú úriember ugrott ki. Esernyőjét fölpattantotta s egész otthonosan elsietett a portás előtt... Kérdésére azt válaszolta, hogy a vezérigazgató hívatta. Ezzel Stüssz Alfréd már el is tűnt az emeltre vivő lépcsőkön... s mint aki a járást legjobban tudja, Nagy Zoltán szobájával szemben behúzódott az egyik még üres irodába s onnan kémlelte a mérnököt az ablakon keresztül... Tudta, hogy nem lephetik meg, mert a hivatalnokok csak nyolc órakor gyülekeznek...

*

Nagy Zoltán fölsietett a második emeletre...

A vezér már várta.

Az iratok, a pénzcsofók ott voltak az asztalán kikészítve...

- Csomagolja össze! S aztán szerencse föl! Ha a kötés sikerül, telefonáljon a szokott kulcs szerint. Azt mondanom se kell, hogy vigyázzon! Tízezer font, nagy summa! Arra még a bécsi kasszafúrónak, Stüssz úrnak is megfájdulhat a foga! Olvasta?...

- Igen! De én résen leszek!

- Hát még egyszer, - nyujtotta ápolat kezét a vezér, - szerencsés utat!

*

A főmérnök lesietett az irodájába, mely az első emeleten volt. Elővette a kis táskáját igazoló iratait s a pénzkötegeket beletette.

- Jánost - szól ki a hivatalszolgának. - Maga kikísér az állomásra. Rendeljen ide gyorsan taxit...

- Igen...

- Ezt a nagyobb koffert föladja poggyászként... A kicsit nem adom ki a kezemből!

János elsietett.

A főmérnök még egyszer körülnézett. Nem felejtett el valamit?

A szekrényt bezárta. Az íróasztalát is.

*

Stüssz úr a szemben levő szobából leste a főmérnök minden mozdulatát. Látta, hogy készen van. Erre odalépett a házi telefonhoz. Csengetett... A főmérnök szobáját kérte.

Amikor a főmérnök az esőköpenyét leakasztotta a fogasról, csengett a telefonja...

A kagylót leakasztotta:

- Halló!

.....

- Azonnal!... Megyek!

A vezér hívta.

Bizonyosan elfelejtett valamit...

Az esőköpenyt nem akasztotta vissza, hanem rádobta a kis táskára. Az ajtót rázárta s két-három lépcsőt ugorva, fölsietett a második emeletre...

*

Stüssz úr kidugta a fejét az ajtón s amint a főmérnök eltűnt a fordulónál, beosont az előszobájába. Álkulcsot vett elő a zsebéből. Egy pillanat s már benn volt az irodában. Az esőköpenyt magára öltötte. A kis táskát a kezébe vette...

Háta megett nyílt az ajtó...

Na, most...

A torka összeszorult...

Rajtakapták...

- Itt áll a taxi a kapu előtt! - jelentette a János s már a nagy koffert föl is emelte s vitte...

Stüssz úr megkönnyebbvedve mondta úgy váll mögül:

- Jó!

S aztán ő is iparkodott a János nyomába. A folyosón elébe került. Elhagyta...

A portás mély tisztelettel szalutált...

Stüssz úr kegyesen legyintett a kezefejével s beugrott a taxiba.

- Gyerünk! - kiáltott a soffőrré.

Amikor a Ferenc József-hídon áthaladva öt-hat utcán átfutottak, már tudta, hogy a Nyugati pályaudvarra igyekeznek. Ezért hát rákopogott a soffőrré:

- A Keletihez!

*

A vezér meglepetten nézett a főmérnökre:

- Hát maga még mindig itt van?

- Már éppen indulóban voltam... de méltóságod telefonon hívott...

- Én hívtam?... Telefonon?...

- Hogy jöjjenek azonnal...

A méltóságos megingatta a fejét:

- Nem nyultam én még ma a telefonhoz...

De nem mondta tovább, mert nem volt kinek. A főmérnök az ajtóhoz ugrott s rohant lefelé a lépcsőkön...

- Hát ezt mi lelte?... - képedezett a vezér. - Valami baj történt talán?...

S utána sietett a mérnöknek. Közbe rettenetes gyanuja támadt. Valaki rendelkezett a nevében... A főmérnököt eltávolították az irodájából s a pénzt...

Tovább nem is merte fűzni a gondolatait...

Most már ő se egyezte a lépcsőket, hanem hármásával, négyesével fogyasztotta...

*

A főmérnök leugrált a lépcsőkön, végigszaladt a folyosón. Be az előszobába...

Az ajtó zárjába betaszította a kulcsot...

Fordítani akarta...

Nem mozdult...

A kilincset lenyomta...

Az ajtó kinyílt.

Ekkor már tudta, hogy meglopták. Az ajtaját kinyitották... De látta is. Az íróasztala üres volt. Eltűnt róla a kis táskája is, a köpenyege is...

- Talán, - kapaszkodott az utolsó szalmaszálba, - János kivitte a taxira...

Szaladt a folyosóra...

Ott majdnemhogyan föllökte a vezért...

- Mi van?...

- A táskám... köpenyem... a pénz!...

S a főmérnök rohant a földszintre...

A vezér utána...

A kapuban a portásnak elmeredt a szeme...

Alig pár perce, előtte ült taxiba a főmérnök. Rajta a sárga esőköpenyege, kezében a kis táskája... János is a nagy kofferrel... S most az emeletről szalad le... Ez boszorkányság...

- A... aa... főmér... nők... úr...

- Hol van a János?...

A portás még mindig kétközből volt. Álmodik vagy ébren van? Topogott. Vakarta a tarkóját:

- A János?... Most mentek el taxin... De hiszen a főmérnök úr is...

- Hogy én?... Mit beszél?...

- Hisz még vissza is köszönt a főmérnök úr...

A vezér hallotta a párbeszédet s ő kapott legelőbb észbe:

- Ki rendelte ide a taxit?

- János.

- Kik ültek föl?...

- János, meg...

S a portás megnyujtotta a nyakát...

- No?... - vallatta tovább a méltóságos.

- Meg... azt hittem, úgy láttam, hogy... a főmérnök úr... Meg is esküdtem volna... De itt van... s akkor?...

- Stüssz Alfréd volt! - mondta a főmérnök. - Más nem lehetett. Csak ő! Hamar egy taxit!

- Itt van az én autóm! - mondta a vezér. - Egy, kettő! A soffőrt!

- Pista! Pista! - kiabáltak.

Pista soffőr azonban nem jelentkezett. Mire a főmérnök maga szaladt a garázsba.

S amíg az indítással bajlódott, odakiáltott a vezérnek:

- Értesíteni kell a rendőrséget! Telefonálni az állomásokra!

S azzal már ki is nyargalt a kapun...

*

A főmérnök a Nyugati pályaudvaron az ügyeletes rendőrtiszthez sietett s elmondta pár szóval a baját...

Ez és ez történt.

Majd hozzáfűzte:

- Valóságos alteregóm!... Az összetévesztésig hasonlít rám.

- Megfogjuk! A vonat még nem indult! Itt van!

A főnökhöz siettek s tájékoztatták...

Éppen csengettek.

De még idejében leintették a vonatvezetőt s aztán sorra vették a kupékat...

Az utasok zúgolódtak:

- Útközben is lehetne vizsgálni! Micsoda dolog!?

De a rendőrtiszt kemény legény volt.

Azonban hiába fáradoztak. Stüssz úrnak a nyomát se találták. Pedig háromszor is tűvé tettek a vonaton minden lyukat...

Csak ekkor jutott eszébe az állomásfőnöknek, hogy az Orient-expressz is ugyanezidőben indul a Keletiről...

Odavágtattak a rendőrtiszttel...

De ott sem végeztek semmit.

Hogy kik utaztak el a vonattal, nem tudták megmondani. Se a portás, se a pénztáros... A rendőrök, a detektívek se...

Az állomásról a gyárba robotgok. Hátha János már visszaérkezett? Az bizonyosan tud valamit mondani!

Tudott is.

Eleinte ugyan ő is csak a szemeit meregette, amint a főmérnök urat meglátta. Hogyne! Előtte ült föl a vonatra. Egy vastag szivart is nyújtott le neki a kocs ablakából... S most itt van...

Hogy lehet az?

Alig tudták megértetni vele, hogy az, akit kikísért az állomásra, csaló volt. Tolvaj... Hasonmása a főmérnöknek...

Akkor aztán elmondta, hogy az az úr úgy intézkedett, hogy a Kelethez menjenek... Ott föl is ült az az úr...

A többi már nem is hallgatták. Újra az autóba ugrottak...

Az állomás főnöke pontosan megmondta, hogy mikor, melyik állomáson robog át az expressz...

- Most éppen, - nézte az óráját, - Nagy- és Kisszállás között van... Egy óra múlva Nagyberénynél lesz... Ott van csendőrség is! Ha oda sürgönyöznek, ott leszedik a vonatról!

A sürgönyt a rendőrtiszt föladata...

*

Mire a főmérnök visszatért a gyárba, ott már egy csomó detektív, rendőr szorgoskodott. Jegyzőkönyveztek...

Megörültek a főmérnöknek s mindjárt kérdezték is. Hogy volt? Mint volt?...

Majd a vezér kezdte faggatni, miközben rosszalólag csóváltatta a fejét:

- Mért hagyta a pénzt az irodában?... Ha kézbe veszi a kis táskát, nem szakadt volna bele...

Dühében még az asztalra is ráütött az öklével:

- Hát ezért bíztam meg önben?...

A főmérnöknek minden korholó szó az elevenébe vágott. Igaz, ő maga is vádolta magamagát, de a vezér szavainak oly erős volt az éle, hogy szeretett volna a föld alá süllyedni...

- Hanyagság! Gondatlanság!

Összeszorult a torka s fogaival majd-majd véresre harapdálta a szájaszélét...

- Most is, - kiabált a vezér, - ahelyett, hogy az autóval utána iramodott volna az expressznek, visszacompolygott...

Csak ekkor ébredezett.

Igaza van a vezérnek. Az expressz 100 kilométerrel robog, a Rolls-Royce meg 140-nel is, ha kellett.

Szó nélkül elfordult s lesietett az autóhoz. A volánhoz dobta magát s rákapcsolt azzal az erősen föltett szándékkal, hogyha a világ végéig kell is üldözni azt a gazembert, de elfogja!

IV.

Az őr szobájába benyitott a parancsnok.

Az ajtóban megállt.

Szétnézett.

Rendben van minden?

Az emberek oda voltak járőrbe.

Ilyenkor alaposabban meg lehet nézni mindent. Még az ágy alá is bepisloghat. Ha négykézlábra ereszkedik, nem nevetnek rajta a legények...

Hát kedvére kivizsgálhatta magát a parancsnok. Minden a maga helyén volt. Tisztán Forsrifto-san. Az ágyak riktolva, a padló fölsöpörve, az asztal letörölve. Még a villanykörte tányérja is, mint a hó. Csupán egyik ablakdeszkán éktelenkedett egy ujság. De az is összehajtogatva. Valamelyik legény felejtette ott a nagy sietségben...

- Ez már rendetlenség, - dörögte a bajusza alá, miközben az ujságot szétterítette...

Na, mit mond?...

Mert az ujságok mindig mondanak valamit. Sokszor még olyanokat is, amiről senkise tud semmit De hát azért ujságok az ujságok!

Mindjárt a második oldalon nagy, vastag betűk kiabáltak a parancsnok úrra:

«BANKRABLÁS!»

Hm! Már megint?...

S végigfuttatta szemeit az alcímeken:

«A bécsi Osztrák Iparbankot keddre virradó éjszaka kirabolták. A tettesek félmillió sillinget vittek el. A gyanu Stüssz Alfrédra, a nemzetközi betörővezérre irányul, ki zsákmányával Budapestre szökött...»

- Na, ezt elolvasom! - vette hóna alá az ujságot.

Bement az irodájába s leült az íróasztala mellé.

Hogy egy kis kellemes irt is kölcsönözzön a betűzgetésének, rágyújtott egy portorikóra...

Na, nézzük!

De alig futott át öt-hat soron, már nyílt az ajtó s egy levélhordó sürgönyt nyújtott a keze alá:

- Tessék aláírni!

Hogy az átvételt elősmerte, félrelökte az ujságot:

- Nézzük na! Miféle újabb rendelkezés!

Hát még a lélekzete is akadozott, amint olvasta:

«Nagyberénynél az Orient-expressz félkilenc órakor robog el. Annak egyik elsőosztályú fülkéjében szönik a világszerte körözött bankrabló, Stüssz Alfréd. Valószínű, hogy álneven, mint Nagy Zoltán gépészmérnök. Szöke, 35 éves, magas, szikár ember. Kockás szürke ruha van rajta. Letartóztatandó...

Kapitányság.»

Az őrmester úgy ugrott fel a székéről, mintha bombát sütöttek volna el alatta.

- Ez hatalmas fogás volna! Hír, dicsőség, előléptetés a nyomában!

Kapta a kardját, a sapkáját s rohant az utcára...

A betonon megtorpant.

Zsebéből kirántotta az óráját...

Nyolc óra elmúlt. Igaz, hogy csak pár perccel, de ha ki akar érne idejére, ugyancsak mozgathatja az apostolok lovait!

Van ugyan két csendőr az állomásnál, - vágódott a fejébe ide-oda, - de azok nem tudnak semmit. De telefonálhat nekik. Be is ugrott az egyik útbaeső fűszereshez:

- Szabad?...

S a telefonhoz lépett.

Csengetett.

- Az állomást!

.....

- A csendőrkészlet!

.....

- Itt a csendőrpáncsok!... Főnök úr?... Az expresszt meg kell állítani! Egyik elsőosztályú kupéban szöki a világszerte körözött bankrabló!... Most kaptam a sürgőnyt... Igen! A fővárosból! Magam is rohanok... Csak pár perc s ott leszek!

S már szaladt is.

Szerencsére útközben talált egy fuvarozó autót.

Beleugrott.

- Gyorsan! Gyorsan az állomásra!

Még idejében érkezett.

A közönség már tudta a szenzációt. Meghallották a telefonálást. Jobban mondva a főnök elűjságolta a pénztárosnak, az meg tovább adta a titkot. Pár perc múlva már mindenki tudta.

- Letartóztatás lesz... A bankrablót leszedik a vonatról... Vasraverik...

Az állomásfőnök, pénztáros, a málházó izgatottan lestek a kanyarodó felé. De a közönség is! Az egyik vasuti altiszt kezében kinyújtva tartotta a kis piros zászlót, készen a lobogtatásra.

- Azzal intik le a vonatot! - sutogták az emberek.

- De vajon észreveszi-e a mozdonyvezető?

A főnök bekiáltott az irodába:

- Tilosra a szemafor!

Odafordult a csendőrmesterhez s annak magyarázta az intézkedését:

- Legalább már előre lassít!

Aztán a pénztárhoz fordult:

- Amint a szemafor eléri, szabadra kell állítani!

A percek lassan őrlődtek.

Mindenki az óráját nézte:

- Két perc... Másfél...

Egy kis diák a fülét rátette a sínre:

- Dübörög! - kiáltott.

- Takarodj onnan! - mérgeskedett rá a főnök.

De már látszott is a fekete füstszív. S egyszerre a dübörgés is hallatszott.

- Jön!

Mindenki a fordulót leste...

Az expressz ez egyszer a szokottnál lassabban duródott elő. A szemafornál megtorpant, de hogy az hirtelen szabadot mutatott, újra neki lódult... Azonban a kis piros zászló veszettül lobogott az altiszt kezében, mire a kerekek csikorogni kezdtek s aztán megálltak.

Az őrmester, kezében revolverrel, háta megett két csendőrrel fölugrott a háló s az étkező közötti I-ső osztályú kocsiba.

A szélső fülkében két nő ült... A másodikban egy öreg úr. A harmadikban volt a szürkeruhás, 35 év körüli szőke ember.

- Igazolja magát! - dörrent rá az őrmester.

- Nagy Zoltán gépészmérnök vagyok.

- Mese! Ön Stüssz Alfréd! Letartóztatom!

- Engem?

- Önt!

- Mért?

Az őrmester ráförmedt:

- Ne alakoskodjon, Stüssz úr, hanem előre!

Intett a csendőröknek:

- Pereceket!

- De uraim!... - tiltakozott a szőke úr. - Én Nagy Zoltán vagyok. Sürgős ügyben utazom...

Az őrmester leintette:

- Ismerjük azt a sürgős ügyet!

A perecek csattantak.

- Az irattáskám...

- Azt majd én viszem! - mondta az őrmester. - Benne van a dohány?

- Tervrajzok...

- Jó, jó...

A kalauz bekiáltott:

- Sietni! Sietni! Indulunk!

V.

Az őrön egy igaz szó se hagyta el az elfogott betörő száját. Hiába vallatták. Egyre azt hajtogatta, hogy őneki semmi köze sincs Stüssz Alfrédhoz. Valaki megtévesztette őket. Ő Nagy Zoltán, gépészmérnök. Ott vannak a táskájában az okmányai is. Arcképes igazolványa...

Hiába könyörögtek neki a csendőrök. Tagadott körömszakadtáig.

Az őrmester utóbb már megunt:

- Majd észhez kap az ügyészségen! Hagyjuk!

S át is kísérték még azon melegében az ügyészségre. Az ilyen nagyszabású embernek biztonságosabb a fogházban! Még ugyan ott is vigyázzanak, hogy el ne köszönjön a kapufélfától!

Közrefogták Stüssz urat s úgy lépkedtek át az ügyészségre.

A hivatalszoba előtt az őrmester lekapcsolta a vasperecet.

Kopogtatott.

A «szabadra» benyitott. Beléptek.

Elöl az őrmester, utána a delikvens, hátul a közcsendőr.

Az ajtót betették.

Egy léniába álltak.

Középett Stüssz úr.

Az őrmester jelentette:

- Elfogtuk Stüssz Alfrédot, a nemzetközi betörő szélhámost...

Az öreg írnok felütötte a fejét:

- Stüssz Alfréd?...

Már ő is olvasott a betörőről. De a munkájáról is.

S a szemüvegét kissé lecsúsztotta az orrán s fölötte nézett a jeles emberre.

- Maga az a híres ember?

- Én Nagy Zoltán vagyok! Gépészmérnök... Tévednek az urak!

Az őrmester elővette a jelentését s a táviratot.

Átnyújtotta.

Az öreg írnok beletekintett s aztán megejtegette a fejét:

- Igen... Igen...

Majd félrecsusszant szájával azt mondta:

- Maga világlátott ember! Mi?

A delikvens ráhagyta:

- Igen.

- Bejárta egész Európát!

Arra is bólintott. Sőt megtoldotta:

- Az összes világrészeket!

- Hát az szép kis vargabetűzés! - csóválta meg a fejét az öreg. - Mondhatom! S maga mindenütt becsapta az embereket?

- Én ugyan nem!

- Hát jó! Nem csapta be, hanem meglopta őket. Megkönnyítette.

Megcsóválta a fejét:

- Azt mondom én magának, barátom, hogy nem igaz abból egy szó se, hogy maga ügyes ember! Nem maga az ügyes, hanem azok a maflák, akiket meglopott!

S hogy a maga igazát bebizonyítsa, fölemelkedett a kopott íróasztala mellől s odaállt a delikvens elé s pennaszárát megbillegtetette az óra előtt:

- Maga csak az ügyetlen emberek között ügyes!

Fölrángatta a szemöldökeit, miközben bal tenyerével ráveregetett a vállára:

- Lopjon meg engem, ha tud! Akkor elismerem, hogy ügyes! Sőt azt is, ha kívánja, hogy művész!

Stüssz úr elmosolyodott. Olyan bággyadozva, szánakozóan:

- Nem művészet az uram, - mondta vontatottan, - Inkább csak egy kis zsonglörködés... Gyakorlat...

S legyintett a kezefejeével:

- Semmi!

Azonban be kellett törzskönyvezni az új lakót, átvenni a csendőröktől s átadni a fogház-öröknek... Az öreg hát visszaült a helyére s gyakorlott kézzel töltötte ki a rubrikát. Egymás után tette föl a kérdéseket:

- Hol született?... Hány éves?...

Majd a kis táskát pecsételte le s betette a háta mögötti nagy szekrénybe. Aztán elővette a Rendőri közlönyt. Azt forgatta...

Hirtelen rácsapott egy helyre:

- Stüssz Alfréd... Magát körözik Berlinből. Pécsből, Párizsból. Madridban öt esztendőre ítélték, de abból egy napot se töltött ki...

- Tévedés!

- Igen... Igen... Tudom!

Két fogházőr már ott állt az ajtónál.

Intett nekik:

- Itt van ez az úr. Vigyázzanak rá! Nagy hal! Öt esztendeje van már a rováson! Csak, amiről tudunk! Át kell kutatni! Darócba húzni! Vihetik!

Stüssz úr kilépett a gyűrűből:

- Bocsánatot kérek, - mondta egy kis kényszeredett mosollyal, - mielőtt távoznék, visszaadom uraságnak a pénztárcáját!

Az öreg úrnak fönnakadtak a szemei:

- Az én pénztárcámat?...

S odakapott a belső zsebéhez...

Ott nem volt semmi.

A nyujtott tárcát kikapta Stüssz úr kezéből.

Nézte. Forgatta.

- Az enyém...

Kinyitotta...

Belenézett.

Egy sovány bankó árváskodott benne. Azt háromszor is kihúzta, meg visszatette... Hol Stüssz úrra nézett gyanakodóan, hol meg a tárcára... Végül megkérdezte:

- Hogy került ez magához?

- Akkor voltam bátor kiemelni uraságod belső zsebéből, amikor a vállamra veregetett...

S egy kis gúnyos mosoly kíséretben hozzátette:

- Pedig ez nekem nem mesterségem. Igaz, egy ideig artista voltam. Bűvész. S most, hogy ön fölszólított a «munkára», nem tudtam ellenállni. De magam is kíváncsi voltam, vajjon sikerülne-e még?

A csendőrök is meresztgették a szemeiket, a fogházőrök is...

De csak az öreg írrok volt legjobban megrökönyödve. Végig tapogatta az összes zsebeit. Nickelóráját ötször, hatszor is kihúzta a mellénye zsebéből...

- Vigyék! Vigyék!- integetett a kezefejével. - De vigyázzanak, mert ez a mester még magukat is eltünteti, ha elbambulnak!

VI.

Valami kifizetésért nagyobb summára volt szüksége az ügyésznek...

Nadrágzsebéből elővette a kulcscsomót.

Odalépett a wertheimszekrényhez...

Kinyitotta a külső, majd a belső ajtót...

A pénzt kivette.

Visszalépett az íróasztalához s olvasni kezdte...

Az ezresek, a százasok csak úgy ropogtak az ujjai között...

Hirtelen berregett a telefon...

A kagyló után nyúlt...

- Halló! Halló!

.....

- Igen! Azonnal, méltóságos uram! Megyek!

A kagylót letette. A pénzt olvasatlanul fölmarkolta. A zsebébe gyűrte. A fogasról leakasztotta a felöltőjét. A kalapját is...

Már az ajtó kilincsét is megfogta, amikor a szeme odavetődött a wertheimszekrényre...

- Ni! Azt meg majd nyitva felejtettem!

Meglódította a nagy külső ajtót...

Abban a pillanatban eszébe ütődött, hogy a kulcscsomó a belső kisfiók zárjában maradt...

Utána kapott az ajtónak... Elkésett... Becsapódott.

- Na, ezt jól megcsináltam!

S egy-két pillanatig ott hüledezett a páncélszekrény előtt. Vakargatta a fejbúbját...

Majd egy halvány reménysugár villant át a fején:

Hátha nem is csukódott be egészen?

A fogantyút megrántotta.

De az nem mozdult.

Megcsóválta a fejét.

Most már jelentés... vizsgálat... lakatos... fűrészelés... forrasztás... költség...

S savanyú ábrázattal sietett ki az irodájából...

Még annyi időt szakított, hogy az előszobában az öreg írónak odaszólt:

- Képzelse! A páncélszekrényben maradtak a kulcsaim... Az ajtó becsapódott... Most hogy nyitjuk ki?... De sietek, mert vár a főispán!

*

Alig egy félóra s már visszajött az ügyész.

Persze az első szemvetése a páncélszekrényt érte...

Ösztönösen odakapott a nadrágzsebéhez.

Hátha a kulcsok ott vannak?...

Aztán csak elizent az egyik lakatosmesterhez: - Jőjjön azonnal!

A mester meg is érkezett hamarosan. Forgatta a fogantyút, húzta az ajtót, aztán hűmgetett...

- Kétféle úton lehet csak a kulcsokhoz jutni, - mondta fontoskodva. - Vagy a záratat fűrészeljük ki, vagy egy ökölnyi lyukat az ajtó közepén...

Azt leste, hogy az ügyész mit szól?

De az hallgatott.

Egyik mód se tetszett neki.

A mester erre megveregette a szekrény oldalát s azt mondta:

- Én az ökölnyi lyukat ajánlom... Ott benyúlunk a kulcsokért. Kivesszük. A záratnak semmi bajuk nem lesz. Ez olcsóbb is... A lyukat aztán beforrasztjuk...

Egy kis ideig csend volt. A mester az ügyészt nézte, az meg az íróasztala közepét...

Az öreg írnok nyitott be... Pápaszem az orrávégén. Afölött nézett az ügyészre. Majd meg a lakatosmesterre...

- Na?... - vetette fejét a szekrény felé...

Az ügyész megbillegtetette az újjait:

- Bajos dolog... Fűrészelni kell!

A mesterhez fordult:

- Álkulccsal nem lehetne?

A mester rázta a fejét:

- Wertheim zár...

- Akkor előbb, - költetlenkedte kifelé az ügyész, - jelentést kell tennem a főügyésznek...

Megsimogatta az orrahegyét:

- Majd értesítem...

Megbiccentette a fejét:

- Köszönöm...

A mester meghajtotta a derekát s elment.

Az öreg írnok közelebb lépett a főnökéhez:

- Ügyész úr! Mondanék valamit!

- Na?...

- Az előbb hoztak ide egy nagystílű embert. Stüssz urat... Az bizonyosan ki tudná nyitni! Zseniális ember! Az kérem a kabátom belső zsebéből úgy kicsente a pénztárcámat, hogy az már nem is művészet volt, hanem valóságos szemfényvesztés! Csoda ember! Én mondom! Meg kellene próbálni!

Az ügyészt nagyon bántotta az eset. Hogyne! Maga-magáról jelentést tennie a fölöttesének:

- Hibáztam... Elhamarkodtam... Szórakozottság...

Akármit ír, csak blamirozza magát.

Belekapaszkodott volna hát még egy szalmaszálba is!

- Jó, - bólintott. - Próbáljuk meg... Izenjen le az őrmesternek. Kísérjék föl azt a csodaembert!

A lakatosmestert elbocsátotta, hogy majd üzen érte, ha kell.

VII.

Az őrmester benyitott Stüssz úr zárkájába:

- Na, hogy érzi magát?

Hm. Itt ugyan udvariasak az emberek. Még azt is megkérdik, hogy ki, hogy érzi magát? Kedvetlenül rántott egyet a vállán:

- Sehogy.

Igazat is mondott. Azóta, hogy rácsukták az ajtót, azon törte a fejét, hogy hogy ugorhatna meg? Szépszerivel már nem menekülhet, azt látta. Hiába mutatta föl igazoló okmányait, számba se vették. Itt csak egy út van. Ablakon, ajtón át... Vagy az udvarról, amikor sétáltatják őket...

- Mondja csak Stüssz úr, - szólt egész barátságosan az őrmester, - ki tudna maga nyitni egy wertheimszekrényt?...

Stüssz úr minden szomorúsága mellett is elnevette magát.

- Csináljunk talán ketten egy kis boltot?

Az őrmester kiegyenesedett:

- Nana! Nem erről van szó! Ott még nem tartunk!

Aztán egy cseppet engedett a merevségéből:

- Nézze, kérem... Az ügyész úr wertheimszekrénye becsapódott s a kulcsok benne maradtak...

Stüssz úr a rendesnél nagyobbab lélekzett.

Ez Isten ujj! Fölkísérik az ügyészhez... Amikor mennek, vagy jönnek... Még az irodából is... Talán az ablakon...

Az őrmester tájékoztatta:

- De nem fűrészszel ám, vagy fúróval!...

Stüssz úr megejtegette a fejét:

- Gondolom...

Egy kissé magába mélyedt. Zárat nyisson itt az ügyészségen?... Bemutassa a tudományát?... Akkor meg éppen nem hisznek neki... De ha megtagadja, akkor meg elszalasztja az alkalmat... Azt mondta hát egy kis nyaknyujtogás után:

- Előbb látni szeretném...

- Mit néz rajta? Nem látott még wertheimszekrényt?

- Egész sereg volt már a kezem alatt!

- Hát akkor?... Kell magának álkulcs? Drót? Vagy valami más szerszám?

- Majd meglátom...

- Dávid!... - kiáltott ki a folyosóra az őrmester.

- Parancs!

- Ezt az embert fölkíséri az ügyész úrhoz. Töltés! Szurony! Érti?

- Igenis!
- Oszt nehogy elaludjon!
- Tessen csak rám bízni!

*

A fogházajtó zárja csattant. Kilépett rajta Stüssz úr. Nyomában a szuronyos őr. S már ott is voltak a törvényszéken. Az ügyészség folyosóján.

Itt már járt a Stüssz úr. Amikor bekísérték. Tudta, hogy jobbra van egy oldalfolyosó. Az kivezet a főajtóhoz, amelyik nyitva szokott állni. S előtte az utca...

De már ott álltak az ügyész előszobája előtt.

Itt van az öreg írnok. Itt dolgozik. Mindjárt az ablak mellett.

Amint az őr nyitotta az ajtót, látta, hogy a kulcs benne van. Ezt megjegyezte...

Beléptek az előszobába...

Az öreg írnok most is ott ült az íróasztalánál. Okuláré a szemén. Irt.

- Na barátom, - emelte föl a fejét, - most mutassa meg, hogy mit tud!

Hüvelykével az ügyész ajtajára bökött:

- Várják!

Stüssz úr az ajtóra nézett. Abban is benne volt a kulcs.

Az őr kopogtatott.

A szabadra benyitott s Stüssz urat betessékelte maga előtt.

Dávid őr a szobaajtót annak rendje és módja szerint szép csendesen becsukta. Azzal összeütötte a bokáját. Puskáját a combjához szorította. Megmerevedett.

- Nagyságos ügyész úrnak alázatosan jelentem, Stüssz Alfréd letartóztatottat fölkísértem!

Az ügyész bólintott:

- Jó! Jó!

S aztán amolyan félmosolyt erőltetve a szája szegletébe, Stüssz úrhoz fordult:

- Ki tudná, kérem, nyitni ezt a szekrényt? Becsapódott az ajtaja. A kulcsok benne maradtak... Ha valami szerszámra volna szüksége... Rendelkezek...

Stüssz úr, ahogy belépett, a szeme végig rebbent a szobán... Terepszemlét tartott.

Csak az az egy ajtó volt az irodán, amelyiken beléptek. Két ablak a kertre. Azokon rácsok...

Ez már hiba!

A nagy íróasztalon iratok, könyvek. Az írómappa mellett egy... bróning.

Hm.

Tovább dívány, két fotel, cserépkályha s wertheimszekrény...

A wertheimszekrényen megállt a szeme.

Rámutatott:

- Ez volna?

Az ügyész bólintott:

Stüssz úr odalépett. Körülnézte.

- Kis ügy az egész, - mondta fitymálva. - Nagyon kis ügy...

Letérdelt a szekrény elé.

A kulcslyuk zárólemezét félretolta.

Belenézett.

- Négy szál gyufát kérek! - nyújtotta a tenyerét az ügyész felé. - Egyenesszálú, görcsnélkülieket...

Az ügyész egy egész skatulyát vett ki a zsebéből:

- Tessék!

Stüssz úr válogatott.

Az ügyész leült az asztalához s onnan nézte a munkát, miközben azt latolgatta:

- Mit akarhat ez az ember azokkal a gyufákkal?

Az őt a delikvens fölött hajladozott. Majd kiesett a két szeme, úgy vigyázta annak minden mozdulatát...

Stüssz úr a gyufaszálakat hajlítgatta. Elég erősek-e? Nem roppan-e a száruk?

Tíz, tizenöt szálát is végigpróbált, míg végre négyet külön tett. A többit visszarakta a skatulyába.

A kiválasztott négy gyujtót egyenként beigazította a zárba. A legfelső csúszott legbeljebb, a következő már egy szikrányival kijebb, a harmadik s a negyedik még kijebb...

Olyanformán, mint az orgonasípok!

Egy kis ideig még pizsmogott velük. Igazgatta.

Most már az ügyész kezdte sejdíteni, hogy mit akar a Stüssz úr?! De reménykedett is a munkájában. A nagy körütekintéssel végzett előkészületekből látta, hogy ezt nem először csinálja ez az ember!

Stüssz úr a négy gyufaszálát a jobb keze mutató- és hüvelykujja között összeszorította s azzal benyomta...

Bal kezével fölnyúlt a fogantyúhoz... Fordított rajta. Majd egyet rántott. Az ajtó kinyílt...

A kulcscsomó ott volt a belső kis ajtó zárjában. Stüssz úr, hogy tökéletes munkát végezzen, benyúlt érte s kivette.

Fölállt.

Odalépett az íróasztalhoz, a kulcscsomót megzörrentve, azt átnyújtotta az ügyésznek:

- Tessék!

Az ügyész most már teljes mosoly kíséretében vette át a kulcsokat:

- Ön ügyes ember...

Valamit akart még mondani, de belefagyott a szó...

Az ügyes ember az íróasztalról fölkapta a bróningot. S abban a pillanatban a mellette álló örnek a szemeközé nyomta... ugyanakkor a bal kezével már ki is kapta az őt kezéből a puskát:

- Hátra arc! - ropogtatta a fogai közül. - Állj oda a kályha mellé!

Az ör, mint akit dróton rántanak, megfordult... Átszökött ugyan a fején, hogyha hirtelen megfordulna a ráugrana a rabra, akkor talán... de az is ott volt a gondolata sarkában, hogy abban a pillanatban már vége is volna. Özvegy az asszonya, a gyerekei árvák...

- Ön is! Megfordulni! - mordult az ügyészre.

Közbe a puskának a «fersluszát» kirántotta s zsebre tette...

Csak egy pillanatilag tartott az egész manőver s már kiugrott az ajtón.

A kulcsot ráfordította. Lehúzta s azt is zsebre tette. De már ott is állt az öreg írnok előtt. A browningot a mellére nyomta:

- Be a szekrénybe! Egy-kettő!

S közbe lekapta szeméről az okulárét.

Az öreg úgy megijedt, hogy még hebegni se tudott. Csak a szemeit meregette.

Stüssz úr nem sokat teketóriázott. Öltre kapta az öregot s mint egy csomagot, benyomta a szekrénybe. Ott volt még a kistáskája. Azt kivette.

Csakhogyan ez megvan!

S a szekrényre ráfordította a kulcsot.

A belső ajtót az ör már verte az öklével:

- Nyissák ki!

Ez az öreg írnoknak szólt.

Stüssz úrban volt annyi malícia, hogy visszakiáltott:

- Bemenjek! Óhajtják? Mi?

Erre egy pillanatra a zaj elült.

Ezalatt Stüssz úr a fogasról leakasztotta az ügyész úr felöltőjét s magára öltötte. Ott volt egy fekete kemény kalap is. Azt a fejére nyomta. A szemüveget az orrára akasztotta.

Igy kistafirozva, már senkise mondta volna, hogy nem a prókátorok osztályába tartozik...

A folyosóra nyíló ajtón egész otthonosan kilépett. A kulcsot ráfordította s lehúzta... Azzal aztán a jövő-menő, ácsorgó felek között szépen kísért a palotából...

Tagadhatatlan, egy cseppet igyekezett, mert a dörömbölés egyre erősebben hallatszott ki a folyosóra... A kiabálás is:

- Segítség! Fogják meg! Szökik! Szökik!

Az öreg írnok is magához tért. Kikecmergett a szekrényből. Odarohant a folyosóra nyíló ajtóhoz. Verte, rugdalta...

Az emberek összesereglettek:

- Mi van itt? Miért dörömbölnék?

Senkise tudott semmit.

- Nyissák ki!

Ezt már megértették.

- Hol van a kulcs? - kérdezték.

- Benne van! - ordította ki az öreg írnok.
- Nincs! - avizálták befelé.
- Akkor elvitte az a gazember! Szökik! Fogják meg!
- Kit? Hol van?

Végre is a higgadtabbak a kapushoz szaladtak, aki előkereste a kulcsok másodpéldányát.

De értesítették a fogházőröket is. Lecsengettek:

- Valami baj van! Jöjjenek! Az ügyészségen verik az ajtót. Dörömbölnek. Azt kiabálják, hogy megszökött...

Szaladtak a fogházőrök, az őrmester, a gondnok...

Azidőre a kapus már kinyitotta az ajtókat...

- Hol van a Stüssz úr?... - kérdezte az őrmester.

Az ügyész is mondta, az öreg írnok is:

- Megugrott!... Bezárt bennünket!

Csak a csúffá tett fogházőr hallgatott. Rémségesen szégyelte magát. A bakancsa orrát nézte s a szájaszélét harapdálta...

Szeretett volna a föld alá süllyedni. Most már bánta, hogy az első, ösztönös gondolatát legyúrte...

VIII.

A kapu előtt öt-hat autó állt. Vidéki ügyvédek, ügyfelek, tanuk, al- és felperesek autói.

A legelső üres volt. Se a kocsiban, se a volánnál nem ült senki.

Stüssz úr egyenesen ennek tartott.

Odaült a volánhoz. Rákapcsolt s aztán a gázt ráeresztette...

A kis kocsi úgy ugrott el, mintha puskából lőtték volna ki...

- Na! Ennek az atyafinak is sietős az útja! - mondták a kapuban álló emberek egymásnak...

*

Nyolc, tíz perc múlva seregestül csődültek ki az emberek a kapuhoz. Bírók, tanuk, al- és felperesek, fogházőrök... s tudakolták a kapun kívül állókat:

- Nem láttak itt egy rabot kifutni?

Rabot senkise látott.

A fogházőrök leírták a formáját.

Ilyen és ilyen...

- Hosszú, szőke... darócruhában...

Nem látták.

Végre a percesnek, ki a kapufélfát támasztotta, eszébe villant, hogy annak a szemüveges úrnak, aki az autóval elnyargalt, a nadrágja, mely a hosszú felöltője alól kilátszott, darócból volt...

Ezt meg is mondta.

Egyszerre öten, hatan tudakolták:

- Merre hajtott?

- A templom felé...

- Milyen színű volt az autó?

- Sárga...

Az őrmester két fogházőrrel beugrott az egyik autóba:

- Utána!

S még annyit visszakíáltott:

- Mindenüvé telefonálni!

Azzal már rohantak is.

*

Stüssz úr ráeresztette a gázt.

A sárga autó szinte úszott a levegőben...

A kurjantói hídnál egy kétülékes kis autó fordult vele szembe...

Már messziről látta, hogy vagy kiérdemült jószág az a kis tragacs, vagy a vezetője gyenge, mert ide-oda kalimpált az úton. Ezért hát fékezett s amennyire lehetett, lehúzódt balra...

De a tragacs is, ugyanakkor arrafelé vágódott...

- Részeg az az ember?...

S jobbra fordult...

Abban a pillanatban már repültek is, mert a sárhányók összeakadtak.

A kis autó hátra vágódott, a sárga meg felborult... Stüssz úr talpra ugrott... A tragacs vezetője azonban nem mozdult.

- Hülye! - mordult rá Stüssz úr. De egy kis lelkipurdalást is érzett. Hátha vége van?...

Lehajolt az emberhez.

Megrázta.

- Keljen föl!

De az, mint egy darab fa.

Fülét a mellére tette.

Hallgatódzott.

A szíve vert.

Megkönnyebbülve egyenesedett föl.

Csak elájult...

Na, most mit csináljon?

Gyalogosan meneküljön?

Akkor jobb, ha leül s bevárja pihenten az üldözőit. Mert azóta már bizonyosan rohannak utána!

De hátha az autója még üzemképes?

Ránézett.

A sárga autó egyik kereke egészen a tengelye alá görbült. Azzal ugyan egy ideig nem kocsikázik senki! A benzin, víz, olaj szinte ömlött belőle...

Hát a kis kocsi?

Annak csak az első sárhányója hasadt föl. Még a motorja is berregett.

Akkor ezzel még megmenekülhet.

Odaült a volánhoz.

A motor engedelmeskedett.

A kocsi is.

Megfordította.

Már el akart indulni, amikor észbe kapott. Sok időt veszített!

Ha itt hagyja a sárga kocsit ezzel az emberrel az útszélen, mindjárt látják, hogy mi történt s utána iramodnak...

Visszanézett a város felé...

Ellátott három, négy kilométernyire...

Az úton nem látott senkit.

Leugrott a kocsiról.

Az ájult emberről, aki éppen olyan testállású volt, mint ő, leráncigálta a ruháját...

Aztán levetette a maga felöltőjét, a daróc kabátját, nadrágját s egy kis huza-vonával azokba öltöztette... Annak a ruháit meg magára kapkodta.

A kalapokat is kicserélte.

Az ájult ember sapkáját a fejébe nyomta, a fekete kemény kalapot meg a sárga autón keresztül hajította...

Fölfigyelt.

Meg mindig csendes volt az út...

Egy nagy követ gördített a sárga autó elé...

Na, most már indulhat!

Nem!

A szemüveget is rátette az ájult ember orrára. Aztán odaigazította a benzines-olajos tócsa mellé s ott bekente az arcát, nyakát, haját a kulimásszal...

Igy nem volt semmi oka a félelemre. Ha idáig érnek az üldözői, itt bizonyosan lerasztolnak. Azt hiszik, hogy elérték a céljukat...

Felugrott a kis kocsira s elporolt...

IX.

Az üldözők már a város végén nyomot kaptak. Egy öreg magyar, aki a töltésen munkálkodott, világosította őket:

- Ugy egy jó negyedórával ennekelőtte füstölt el itt egy sárga masina! Fekete kalapos úr ült az első keréknél... De úgy viharzott el mellettem, mint a jó fürgeteg!

Tovább aztán nem is hallgatták az öreget, hanem hajrá! Elsiettek.

- Gyerünk! Gyerünk!

S elrobogtak... Már messziről látták, hogy a kurjantói hídnál valami baj történt... Amikor közeledtek, az egyik őr felkiáltott:

- A sárga kocsi!

De már ott is voltak.

- Megállni! - vezényelt az őrmester, mert látta, hogy a fölborult kocsi mellett egy ember fekszik.

- Stüssz úr! - kiáltottak.

- Megvan a jómadár!

- Éljen!

Leugráltak a kocsiról. Körülvették a sárga kocsit, meg az élettelennek látszó szökevényt.

- Nekirohant, mint a vak légy ennek a nagy kőnek! - mutogattak a katasztrófa előidézőjére.

- Csak nem adta be a kulcsot?

- Meg kell nézni!

Az egyik őr lehajolt a szökevényhez. Mellén széthúzta a darócot. Kezét a szívére tette:

- Él!

Na, ennek is megörültek.

- Föl kell tenni a kocsira! - rendelkezett az őrmester. - S bilincseket rá!

Két őr megfogta. Egyik a hónaljánál, másik a két lábánál.

Az az őr, aki a hónaljánál fogta a szökevényt, rosszalólag megcsóválta a fejét:

- Csupa piszok lett az ügyész úr felöltője!

- Le kell róla húzni!

A felöltőt lerángatták.

- Hát a kalap hol van?

Az ott feküdt a sárga autón túl. Az árok szélén...

- Ni, az írnok úr pápaszeme még most is az orrán van!

- Bizonyosan attól nem vette észre a nagy követ!

- Egyik őr itt marad a sárga kocsinál! - vezényelt az őrmester. - Majd küldünk érte vontatót.

A szökevényt beemelték a kocsiba s elővigyázatból a két csuklójára perecet tettek.

- Hja! Az ilyen madárra vigyázni kell! - mondta az őrmester. - Könnyen repül!

S megindultak visszafelé...

Alig haladtak egy kilométert, a szökevény nyöszörögni kezdett...

- Aaaaaaaaaah...

- Nyög már az ipse! - mondta a mellette ülő őr.

Az őrmester tüzetesebben megvizsgálta a szökevényt s ekkor látta, hogy a fején egy ökölnyi daganat van. S mindjárt magyarázta is:

- Bizonyosan a feje tetejére esett. A daganat azt mutatja. Na, - tette hozzá egy kézlegyintéssel, - nem lesz ennek pár óra múlva kutya baja!

De nem kellett pár óráig várni. A szökevény még az úton megszólalt:

- Hol vagyok?...

- Jó helyen! - biztatta az őr.

Kis mulva azt mondta:

- Fáj a fejem...

S jobb kezével oda akart nyúlni...

Hogy a bal keze is emelkedett a jobbal, csodálkozva bámult a két kezére.

- Mi ez?...

De mindjárt világosodott:

- Megkötözték?... Miért?...

Hol a két kezét nézte, hol meg a mellette ülő embert. Csak ekkor látta, hogy a szomszédján egyenruha van. Puska a kezében. Sapka a fején...

- Micsoda maga?...

- Még nincs észnél! - intett az őr jelentősen az őrmesterre.

- Hogy én nem vagyok észnél?...

S föl akart állni...

Az őr azonban visszanyomta:

- Ne ugráljon!

- Mit akarnak? Hova visznek?

Hogy nem kapott feleletet, hangosan kezdett kiabálni:

- Ki tette rám ezt a vasat? Hogy merték? Azonnal vegyék le!

Megint talpra akart állni. De az őr most már durván visszalökte az ülésre:

- Maradhasson! - acsarkodott rá, - mert mindjárt goromba leszek!

Csak ekkor eszmélt a megvasalt ember arra, hogy őt fogva tartják. De miért? Talán annak a másik autónak az utasa szerencsétlenül járt? Meghalt?

Mert most már arra is kezdett világosabban emlékezni, ami vele történt:

Egy sárga autó rohant neki... Ő térti akart... Az is... Összeütköztek...

De hogy azután mi történt, arra nem eszmélt...

- Hol van az autóm... - fordult az őr felé.

- A maga autója?...

S szemével az őrmesterre csíptetett:

- Az ő autóját kérdezi!...

A kicsinylő hang, ahogy azt az őr mondta, felháborította a megvasalt embert:

- Ne beszéljen velem ezen a hangon! Nem tűröm! Kicsoda maga?...

Jobban megnézte.

- Fogházőr?

- Az vagyok. De most már fogja be a száját, mert rabnak nem jár a duma!

- Rabnak? Nekem mondja?... Tudja maga, hogy én ki vagyok?

- Tudom! Stüssz úr, aki ma délben elszelelt tőlünk!

- Miféle Stüssz?... Ne bolondozzanak!... Én nem vagyok Stüssz...

Az őr a szeme közé nevetett:

- Ezt már hallottuk tegnap eleget: Nem vagyok Stüssz, hanem Nagy Zoltán gépészmérnök... Mesélje a babájának!

A megvasalt ember most már igazán nem tudta, hányadán van. Ne vessen, sírjon, mérgeskedjen?... Ezek itt valaki helyett elfogták... Valami Stüssz urat, meg Nagy Zoltánt emlegetnek... Azok helyett... Vasra verték... Még talán zárkába is teszik...

Na, ezt nem engedi megtörténni. Megmondja a nevét, az állását s akkor ezek nyomban csendesebbek lesznek!

Összehúzta a szemöldökét s úgy fontoskodta kifelé:

- Tudják meg, hogy én számvizsgáló vagyok! Állami hivatalnok! A nevem Szekeres Ferenc!

Azt hitte, hogy ezt meghallva, az őr kezéből mindjárt kiesik a puská s kéri a bocsánatot, hajlong... De az a másik is, aki ott ül elől a soffőr mellett, s csak úgy időnként fordul vissza...

De nem. Az őr csak nevetett:

- Hahaha! Most már se Stüssz úr, se Nagy Zoltán, hanem Szekeres Ferenc... Ezt mikor találta ki? Talán amikor bukfencet vetett a levegőben?...

Hogy az őr kinevette magát, újból a szökevényhez fordult:

- Mondja csak! Nem emlékszik arra, hogy ezt a ruhát hol adták magára?...

- Ezt a ruhát?... - nézett végig maga-magán a megvasalt ember. - Ez nem az én ruhám!...

- Na lássa! Kezd már észhez jönni! Mire beérünk a fogházba, már otthon is lesz!

- A fogházba?...

- Hát mit gondolt maga soknevű ember?... Azt csak nem hitte talán, hogy a szanatóriumba?... De már itt is vagyunk!

Az autó kürtölt...

A fogház ajtaját kinyitották...

Az örök nagy gaudiummal fogadták a szökevényt:

- Itt a madár! Csakhogy megvan!

- A sötétre! - adta ki a jelszót az őrmester.

A megvasalt ember kézzel-lábbal tiltakozott:

- Nem! Nem!

- Ez már ösmeri a vircsaftot! - mondta az egyik ör, a sötét zárkára célozva.

- Én ide rovincsolni jöttem...

Befogták a száját s nagy üggyel-bajjal bedobták a sötét zárkába...

- Hallottátok? - mondta az egyik. - Ő akar minket megrovincsolni! Azért jött!

- Majd odabenn elmúlik a rovincsoló kedve!

De nem mult el annak. A zárkában is kiabált, rúgdalta az ajtót. Fenyegetőzött:

- Majd adok én nektek! Pribékek!

A nagy zajra előkerült Dávid ör is, aki az őrszobában búsult. Amikor meghallotta, hogy a szökevényt elfogták, örömében összeütötte a bokáját:

- Hál Istennek!

Kiszaladt a folyosóra. Közbe a kabátja két ujját fölgyúrte s lihegve állt az őrmester elé:

- Őrmester úr!... Eresszen be hozzá öt percre!... Tőlem szökött el! Engem hagyott pácba...

Az őrmester megrázta a fejét. Sokalta már a komédiát. Ezért hát azt mondta:

- Nem lehet!

Dávid ör azonban tovább próbálkozott:

- Hát csak egy percre...

- Nem!

Erre a határozott tilalomra lehorgasztotta a fejét s úgy ballagott vissza az őrszobába, miközben magában dohogta, dörögte:

- Pedig én csak azt akartam megtudni tőle, hogy hova tette a «fersluszomat»?

Egy félóra mulva megérkezett a gondnok is, aki más úton kereste a szökevényt s maga elé hozatta a Stüssz urat a sötétből.

- Na, Stüssz úr, - kérdezte, amint elibe állították, - maga talán borotválkozni készül, hogy így bekente az ábrázatát?...

- Uram!... - esedezett a megvasalt ember. - Én nem az vagyok, akinek hisznek...

- Nem Stüssz úr?

- Nem! Én Szekeres Ferenc számvizsgáló vagyok. A központ kiküldötte. Éppen ide igyekeztem rovincsolni a kétüléssel, pirosszínű Benzzemmel. A határban összeütköztem egy sárga kocsival... Hogy ez a ruha hogy került rám, nem tudom...

*

A nyitott iroda ajtajában pár perc óta ott állt egy magas, autószemüveges ember, az örök háta megett hallgatta a vallatást...

Nagy Zoltán volt, ki a Rollszával az expressz után futott. De nem érhetette be, mert útközben két defektet is kapott. A gumijai szeget fogtak. Az első stációjával még nem sok időt veszített. A másodiknál azonban már két óránál is többet... Hol járt már akkor az expressz?!... De azért nem csüggedt. Megnyugtatta magát. Alit bizonyosan leemelték Nagyberénynél... Most már odamegy. Legalább beszél vele. Aztán a pénzről is megbizonyosodik...

Akkor ért a fogházhoz, amikor a szökevényt a gondnok elé vezették az örök...

- Stüssz úr! Stüssz úr!...

Végignézte a darócruhás rabot s megcsóválta a fejét.

Nem az!

Alacsonyabb is... De se a feje, se az arca...

Az örök suttogásából kivette, hogy csak egy sárga autót találtak a kurjantói híd előtt...

Akkor az a betyár ennek az embernek a kis piros autóján tovább nyargalt... Persze előbb elrendezett mindent...

Az öröknek, kik eddig jóformán észre se vették az idegent, barátságosan odaszólt:

- Engedjenek csak, kérem...

- Hát maga kicsoda?... - riadt rá a gondnok.

- Én vagyok a károsult... Pestről jöttem a tolvaj után!

Rábökött a darócruhás emberre:

- Ez kérem nem Stüssz Alfréd! Én úgy ismerem, mint a tenyeremet!

Azzal homlokáról a szemére eresztette a védő üveget s elfordult...

- Megyek utána! Jó napot!

Az örök összesúgtak s kapkodni kezdték a fejeiket hol az idegen után, hol meg a gondnokra...

- Gondnok úr!

- Na?

- Ez volt az!

- Kicsoda?

- Stüssz úr!

Dávid ór erősködött:

- Megeszem a fejem tormával, ha nem az!

S már ugrott is a kijárat felé.

A többiek utána...

- Megfogni! Ne eresszék!

Mire azonban az utcára értek, a Rolls-Royce-nak már hült helye volt.

A számvizsgáló úrról aztán, hogy megfűrösztötték, egész világosan kiderült, hogy nem Stüssz úr. Ártatlan. Ezt ünnepélyesen kijelentették előtte. Sőt bankettet is rendeztek a tiszteletére. Közben volt szánom-bánom. Bocsánatkérés... Örült mindenki. Legjobban a Dávid ór, aki erővel kezet akart csókolni az őrmesternek azért, mert nem engedte be a sötét zárkába egy kis tapintatos tudakozódásért... a ferslusza után...

X.

A főmérnök egy kis kérdezősködés után a kurjantói hídnál termett. Még ott volt a sárga autó. Mellette az őr.

Itt egy kis terepszemlét tartott...

De alig időzött valameddig, tovább rohant le délnek...

Két órai eszeveszett nyargalás után Temesvárra érkezett. Idáig kapott egy-egy kis nyomot. Hol itt, hol ott látták a letört sárhányójú piros kocsit...

Úgy számította, hogy tovább szalad Belgrád felé, de előbb megtölteti a tartályát benzinnel. Azalatt a Koronánál megvacsorázik. Csak itt jött tudatára annak, hogy a nagy futtatás közben még aznap semmit se evett...

Amint a Korona előtt leugrott a gépéről, szinte földbe gyökerezett a lába.

Ott volt előtte a letört sárhányójú kis piros kocsi.

Hát a gazdája?...

Vigyázva körülnézett...

A betonon jöttek-mentek az emberek. De mindenki csak el, el... Ácsorgó egyse...

Talán benn lesz az étteremben?...

A nagy üveglakokon végig futtatta a szemeit...

De mindjárt el is húzódott a kocsija mögé...

Ali ott ült az első ablaknál... Szemmel tartotta a kis kocsiját...

- Na, megvagy, - szaladt ki a száján egy kis sóhajjal együtt a megkönnyebbülés.

*

Stüssz úrnak egy pillanatra még a szája is tátva maradt, amint a kacsacombról fölvetette a fejét...

Ott ült vele szemben Zoli.

- Csak folytatd! - intett neki a mérnök. - Magam is mindjárt hozzálátok. Már itt is a pincér!

Aztán hozzátette:

- Ma megérdemeljük a jó vacsorát mindketten! Nagy utat tettünk meg!

Ali még mindig nem akart hinni a szemeinek. Hogy kerül ide a Zoli?

- Régen ültünk így egy asztalnál... - emelgette a szemöldökeit a mérnök. - Emlékszel? Van két esztendeje! A Kis pipában. Akkor még egy malomban öröltünk... De egyél, mert éhen maradsz! S aztán ki tudja, holnap tálalnak-e elibéd kacsasültet?... Csak fogj neki! Aztán, ha te is úgy akarod, beszélgethetünk... Neked bizonyosan lesz sok mondani valód!

Többet aztán a mérnök nem szólt. Nekilátott a sültnek...

Ali nem tudta hirtelenében, hogy mihez fogjon. Azt látta, érezte, hogy Zoli elől megugrani nem tud. Talán, ha csak ketten volnának az étteremben?...

De szinte teli van. Köztük katonatisztek s bizonyosan detektívek is...

Se az idő, se a hely nem alkalmas...

Ha nekivetné magát az ablaküvegnek... Akkor meg az utcán indulna meg a hajrá!... De az is lehet, hogy a Zoli már intézkedett is. Szólt a rendőröknek... S már vigyázzák...

Na, most benne van az egérfogóban!

Ránézett a félig elfogyasztott vacsorájára.

Legokosabb lesz, - gondolta, - ha szót fogad. Elfogyasztja a maradékot.

Ugy is tett.

Mikor a vacsorával végeztek, Ali azt mondta Zolinak:

- Megadom magam...

Fölemelte maga mellől a kis táskát s átnyújtotta az asztal fölött:

- Itt a pénzed!... Az írásaid! Semmire hiányzik.

Zoli átvette a kis táskát. Kinyitotta. Belenézett. A pénzkötegeken végig szalajtott az ujjait. Aztán lassan odaszólt Alinak:

- Van még valami mondanivalód?

Ali egy kis savanykás mosollyal azt mondta:

- Van.

- Na?...

- Szeretném, ha nem haragudnál rám... Bocsánatodat nem merem kérni. Nagyon rossz voltam hozzád is... Meg Emihez is. De... - már mindegy, akár hiszed, akár nem, - a pénzt visszaküldtem volna neked pár hét múlva. Csak azt akartam, hogy te is szenvedj egy kicsit. Te is, meg Emi is!... Tudod miért?...

Lehorgasztotta a fejét:

- Végeztem... Mit mondjak még?... Veresd rám a vasat! Megérdemlem!

Zoli egy ideig nem szólt. Lelki szemei előtt képek jelentek meg a multból... Láta magát Ali-val együtt a cirkuszban. Munka közben... Tenger nép körülöttük... Ő az egyik hintán. Fönn, a magasban. Ali a másikon... Most egy hatalmas lendület... Halálugrás... S Ali mindig elkapta a csuklóját... Mindig... Akkor testvérek voltak. Talán több is, mint testvér. Szerették egymást... Aztán elvált az útjuk...

Vajjon ő mit tett volna, ha az Emi Alit választja?... Mert a lemondás nagyon nehéz!... Az elkeseredés meg rossz tanácsadó!

Föhlállt a székről.

Kezébe vette a kis táskát...

- Na, én megyek...

- És én?... - emelte föl fejét az Ali.

- Te?... Szeretném, ha te is mennél... Mondjuk Amerikába... s ott új életet kezdenél... Itt nálunk, de körülöttünk mindenütt úgy is ég a föld a talpad alatt... Igaz?

Ali csak a fejével bólintott...

Egy kis magával való küszködés után azt mondta Zoli:

- Ha pénzre volna szükséged...

Ali megbilleggette az ujjait:

- Az van.

- Hát akkor szerezz mellé becsületet is!

Ekkor már mindketten álltak.

- Megteszed?

S a szemük egymásba kapcsolódott.

- Meg - mondta Ali. - Meg, már azért is, mert te mindig jó voltál hozzám... S aztán... én is unom már ezt az életet...

Zoli egy pillanatig tétozázott s aztán hirtelen előre nyújtotta a kezét:

- Én elfelejtettem mindent...

Ali mohón kapott Zoli kinyújtott jobbja után s miközben szorongatta, egy mindent eláruló kis könnycsepp ült ki a szeme sarkába...

- Én is, - mondta meghatottan.

S aztán úgy állva sokáig nézett a régi jó kenyeres pajtásának egyre távolodó, lassanként ködbe vesző alakja után...

VÉGE